Toetsingskader risicoregelingen bij EKG-notesvariant
Bijlage bij beleidsdoorlichting EKG

Aanpassing: EKG-notes, wat is het verschil met de bestaande varianten?

Er zijn momenteel drie uitvoeringsvarianten binnen de EKG: 1) de overdrachtsvariant, 2) de herfinancieringsvariant en 3) de Pfandbriefvariant. Het kabinet kiest ervoor een vierde variant aan het instrumentarium toe te voegen, de notes-variant.

Deze variant is gebaseerd op de overdrachtsvariant. Net als bij de huidige varianten is deze aanpassing zo vormgegeven dat het risicoprofiel van de regeling niet verandert. Dit is geborgd doordat de bank, op dezelfde manier als bij de bestaande EKG-varianten, volledig garant staat voor het krediet.[1] De risico's voor de overheid veranderen dan ook niet.

De extra mogelijkheid houdt in dat banken de fundingovereenkomst mag opknippen in separate 'exportnotes'. De notes gezamenlijk moet een afspiegeling zijn van de onderliggende exportkrediet. Er blijft dus een één-op-één koppeling met de exporttransactie. Op deze manier wordt het mogelijk om aan de kapitaalmarktkant nog meer maatwerk te bieden. Daarnaast kan een exportnote meer uniforme kenmerken krijgen dan een individuele lening. Dit moet de transactiekosten verlagen.

De verschillen binnen de varianten zijn grotendeels gebaseerd op de juridische eigendom van het exportkrediet. Wat betreft de garantie zelf en de risico's die de overheid loopt zijn er geen verschillen tussen de varianten.

- In de overdrachtsvariant gaat de eigendom van het exportkrediet over van de bank naar de investeerder en verdwijnt het – in ieder geval voor een groot deel – van de balans van de bank. Niet alle investeerders blijken echter bereid te zijn de eigendom van het exportkrediet over te nemen, vooral omdat dit allerlei bewerkelijke procedures met zich meebrengt rondom due diligence en 'know your customer' die reeds door de bank zijn verricht.
- Daarom is de herfinancieringsvariant ontwikkeld. In de herfinancieringsvariant blijft de eigendom van het exportkrediet bij de bank. Hierdoor kunnen ook investeerders die geen eigendom van het exportkrediet willen krijgen in aanmerking komen voor een exportkredietgarantie en zijn zij bereid om funding te leveren voor exportkredieten.
- De Pfandbriefvariant is als het ware een verbijzondering van de overdrachtsvariant gericht op de zeer omvangrijke Duitse 'Pfandbriefmarkt'. Het exportkrediet wordt samen met de EKG opgenomen in een zogenaamd 'Deckungsregister'. Hierdoor is het mogelijk voor Pfandbriefbanken om op een goedkope manier aan kapitaal te komen waarmee Nederlandse exportkredieten kunnen worden gefinancierd. Deze variant is voor de bank nog eenvoudiger omdat er in eerste instantie geen externe investeerder aan te pas komt. Daardoor is deze variant ook geschikt voor kleinere transacties, bijvoorbeeld van het mkb.

Het blijft ook bij de notes-variant voor banken mogelijk om de exportkredieten door te verkopen aan investeerders. Dit geeft ruimte op de bankbalans. Ook denken de banken meer uniformiteit en schaalgrootte richting de kapitaalmarkt te kunnen creëren dan bij de huidige funding-overeenkomsten tussen banken en investeerders. Hierdoor wordt het EKG-instrument aantrekkelijker voor een grotere groep van investeerders. Dit vergroot de zekerheid, toekomstbestendigheid en de betrouwbaarheid van het aanbod van exportfinanciering in Nederland. Ook zorgt het ervoor dat het gelijke speelveld wordt verbeterd zonder dat de overheid zelf publiek gefinancierde exportfinanciering hoeft aan te bieden of grote aanvullende risico's op zich neemt.

[1] Zie beleidsdoorlichting EKG, paragraaf 3.3.2

1. **Wat is het probleem dat aanleiding is voor het beleid? Is dit probleem nog actueel? Wat is de oorzaak van het probleem?**

Met de notes-variant wordt het mogelijk om nog meer maatwerk te bieden dan met de reeds bestaande EKG-varianten. In de praktijk is gebleken dat het soms lastig is om ofwel juist voor kleine, ofwel voor heel erg grote transacties investeerders te vinden. Door de bank de mogelijkheid te bieden exportkredieten op te splitsen in kleinere stukken is het voor de bank makkelijker passende investeerders te vinden voor alle typen exportkredieten. De beleggers hoeven niet langer voor de volle 100% van een exportkrediet het kapitaal verschaffen. Hierdoor wordt de groep van investeerders die in exportkredieten beleggen vergroot.

2. **Waarom rekent de overheid het tot haar verantwoordelijkheid om het probleem op te lossen en waarom ligt de verantwoordelijkheid op rijksniveau en niet op decentraal niveau?**

De rijksoverheid heeft zich als doel gesteld ervoor te zorgen dat bedrijven en banken zich kunnen indekken voor betalingsrisico’s die zijn verbonden aan export en investeringen in het buitenland, in aanvulling op de markt. Door marktfalen is hier een taak voor de overheid weggelegd. Daarnaast wil de overheid ervoor zorgen dat er een internationaal gelijk speelveld gecreëerd en gehandhaafd wordt. Door toevoeging van de notes-variant aan het instrumentarium worden Nederlandse exporteurs beter in staat gesteld mee te concurreren in het internationale speelveld. Dit speelveld is verstoord door overheidsingrijpen (exportondersteuning in de vorm van financieringsproducten) in andere landen.

3. **Is de regeling a) ter compensatie van risico’s die niet in de markt kunnen worden gedekt en/of b) het instrument waarmee een optimale doelmatigheidswinst kan worden bewerkstelligd? En c) heeft de regeling een beargumenteerde meerwaarde boven een kasstroom of subsidie?**

De EKG zorgt ervoor dat een exportlening met EKV dekking kan worden gekwalificeerd als staatsrisico en bijbehorende prijs. Marktpartijen kunnen dit niet leveren. Op zichzelf kan de overheid er ook voor kiezen om rentetarieven te drukken door een subsidie aan te bieden of zelf te financieren. Beide opties zijn ofwel niet kostendekkend, ofwel meer marktverstorend. De EKG, dus ook de notes-variant, is zo ingericht dat met gebruikmaking van marktpartijen tegen een kostendekkende premie en zonder staatsschuldverhoging Nederlandse exporteurs in staat worden gesteld toch goed mee te concurreren in het internationale speelveld.

4. **Is er al een andere garantie/wet/regeling die de verplichting ex-/impliceert?**

Nee, behalve de bestaande EKG.

5. **Wat zijn de risico’s van de regeling:**
   a. Wat is het totaalrisico van de regeling op jaarbasis? Kent de regeling een totaalplafond?
   b. Hoe staan risico en rendement van de regeling tot elkaar in verhouding? Is bekend wat de mogelijke effectiviteit van de betreffende risicoregeling is?
   c. Wat is de inschatting van het risico op waarschijnlijkheid, impact, blootstellingduur en beheersingsmate?

6. **Welke risicobeheersende en risicomitigerende maatregelen worden getroffen?**

7. **Heeft de minister door middel van de gekozen institutionele inbedding van de regeling, ook als deze op afstand wordt uitgevoerd, voldoende mogelijkheden tot beheersing van de risico’s?**

Bij de EKG notes-variant blijft het risicoprofiel gelijk aan dat van de huidige EKG-varianten. De bank blijft aansprakelijk voor de exportkredieten en er blijft, ook na opknippen, een koppeling tussen de fundingovereenkomst en het exportkrediet. Als de bank deze directe koppeling niet kan aantonen, heeft zij geen rechtsgeldige claim.

8. Heeft de regeling een meerwaarde boven een kasstroom of subsidie?

Idem bestaande EKG's.

9. Welke premie wordt voorgesteld en hoeveel wordt doorberekend aan de eindgebruiker?

Aangezien de risico's gelijk zijn aan de bestaande varianten is ook de premie identiek. Deze dient bij ingang van het risico onder de faciliteit betaald te worden en bestaat uit drie componenten :

- Component 1: 0,5 bp p/a over het deel gelijk aan het gedekte percentage onder de financieringspolis, te berekenen over het reëel uitstaand saldo;
- Component 2: 5 bp p/a over het deel gelijk aan het eigen risico onder de financieringspolis, te berekenen over het reëel uitstaand saldo
- Component 3: 1,5 bp p/a, te berekenen over 100% van de lening over de gehele nafinancieringsperiode (kredietperiode). Deze premiecomponent wordt gemaximeerd op 10 bp in totaal. Hier speelt het gedekte percentage geen rol.

De voorfinancieringsperiode (trekkingsperiode), voor zover deze onder de EKG valt, en de nafinancieringsperiode (terugbetalingsperiode of kredietperiode) worden bij elkaar opgeteld en gedeeld door twee om de gewogen gemiddelde looptijd van de lening te bepalen.

10. Wordt een horizonbepaling gehanteerd (standaardtermijn 5 jaar).

Ja, alle EKG-varianten – en dus ook deze notes-variant – lopen mee onder de periodieke evaluatie van het gehele exportkredietverzekeringsinstrumentarium. De eerstvolgende evaluatie vindt in 2016 plaats. Op basis van deze beoordeling wordt besloten welke instrumenten worden gecontinueerd.

11. Wat zijn de uitvoeringskosten van de regeling?

Atradius DSB voert, samen met het ministerie van Financiën, de EKG uit. De aanvullende werkzaamheden voor Atradius DSB in het kader van een EKG zijn dusdanig beperkt dat geen aanvullende vergoeding nodig is. De vergoeding van Atradius DSB is reeds opgenomen in de begroting. Alle overige kosten komen voor rekening van de deelnemende marktpartijen.

12. Hoe wordt de informatie die nodig is om de evaluatie (periodiek en na afloop) van de regeling uit te kunnen voeren verkregen?

Atradius DSB houdt in opdracht van het ministerie van Financiën alle financiële gegevens over transacties bij.